

Multilingual Children's Speech Development

فارسی

رشد گفتار در کودکان

ارائه‌شده توسط: طیبه ظریفیان

فارسی نویسندگان

- طلّیعه ظریفیان، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، ایران، ta.zarifian@uswr.ac.ir
- فروغ شوشتری زاده، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی fshude112008@yahoo.com
- هلن بلیک، دانشگاه **Charles Sturt**، استرالیا heblake@csu.edu.au
- مینا فتوحی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، ایران، m.fotuhi_slp@yahoo.com
- یلدا کاظمی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ایران، y.kazemin@gmail.com
- یحیی مدرس، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ایران، ymodarresi@gmail.com

منبع:

Source: Zarifian, T., Shooshtaryzadeh, F., Blake, H. L., Fotuhi, M., Kazemi, Y., & Modarresi, Y. (2025). Persian speech development. In S. McLeod (Ed.). *The Oxford handbook of speech development in languages of the world*. Oxford University Press.

فارسی

■ عمدتاً در مناطق زیر صحبت می‌شود

- ایران، تاجیکستان و افغانستان
- همچنین در هند، بحرین و امارات متحده عربی، و نیز مهاجران اروپا و ایالات متحده صحبت می‌شود.

■ گویش‌ها و تنوعات

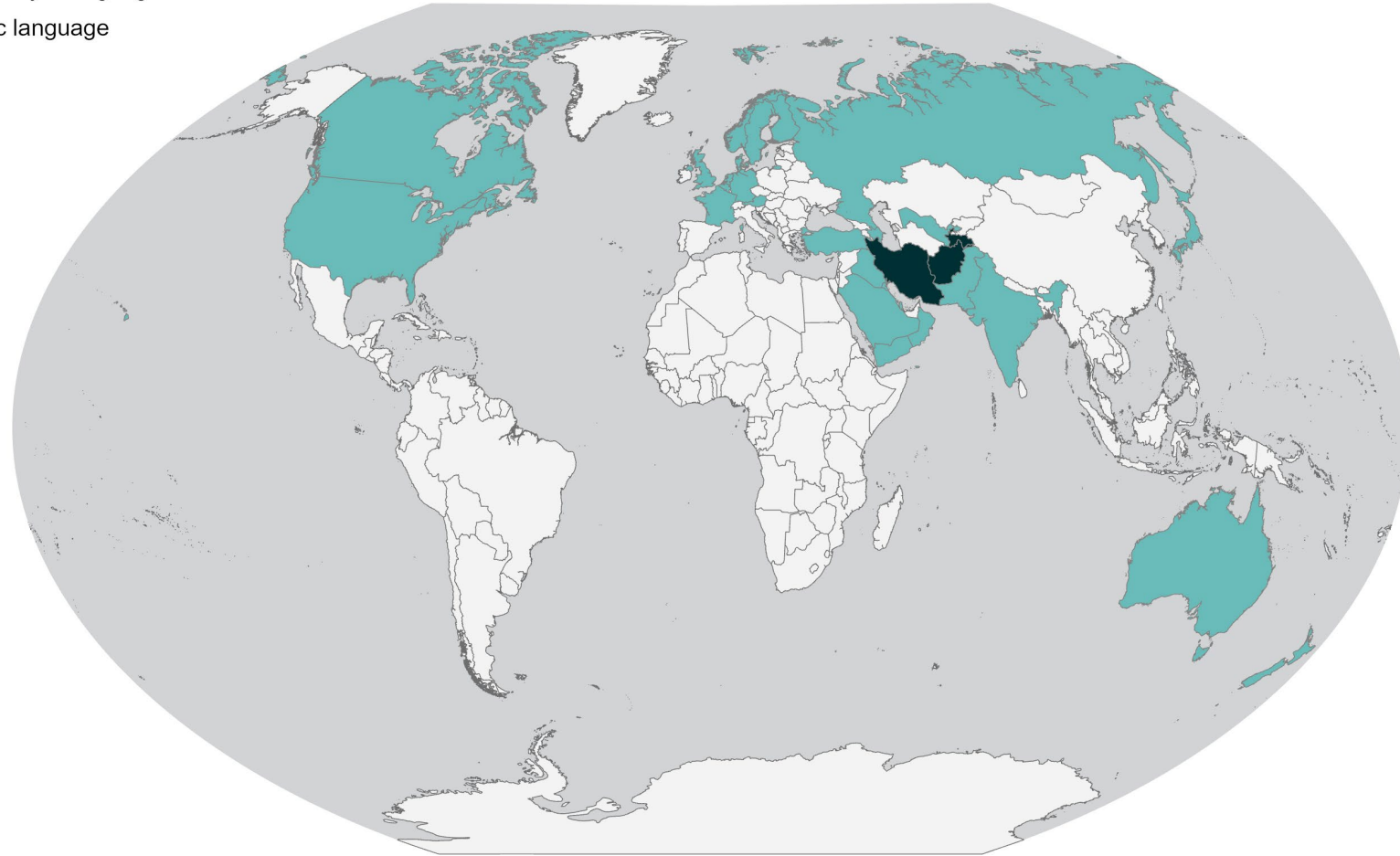
- به عنوان فارسی (در ایران)، تاجیکی (در تاجیکستان) و دری (در افغانستان) با گویش‌ها/ لهجه‌های محلی متعددی شناخته می‌شود.
- در ایران تنوعات محلی شامل تهرانی، کرمانی، اصفهانی، شیرازی و کاشانی هستند.

■ نوشتار

- راست به چپ، رسم‌الخط عربی
- شامل چهار نویسهٔ دیگر که ویژهٔ فارسی است: گ، چ، پ، ژ

نقشه فارسی

- Official / major language
- Diasporic language

مولفه‌های گفتاری در زبان فارسی

■ همخوان‌ها (23): /p, b, t, d, k, g, ʔ, m, n, f, v, s, z, ʃ, ʒ, x, h, l, r, j, tʃ, dʒ/

■ خوشه‌های همخوانی: حداکثر خوشه دو همخوانی فقط در جایگاه پایان هجا

-انسدادی-سایشی (مانند mæGz)؛ سایشی-انسدادی (مانند ʔæsɓ)؛ انسدادی-انسدادی (مانند sedG)؛ سایشی-سایشی (مانند kæfʃ)؛ همخوان + l (مانند sætl)؛ همخوان + r (مانند tʃætr)؛ l + همخوان (مانند tælx)؛ r + همخوان (مانند tʃærx)؛ + j همخوان (مانند hejf)؛ m + همخوان (مانند ʔomr)؛ همخوان + m (مانند ʔesm)؛ n + همخوان (مانند ræng)؛ همخوان + n (مانند dʒæfn)

■ واکه‌ها: کوتاه /æ, e, o/، بلند /a, i, u/

-واکه‌های مرکب به طور کلی واجی نیستند، تائیدشده‌ترین آنها [ow] و [ej] هستند.

■ تون: به طور کلی تون در زبان فارسی برای تمایز معنا وجود ندارد، با اینحال برخی از کلمات پرکاربرد در صورت استفاده از تون‌های مختلف، معانی مختلفی دارند. برای مثال: ما /mā/، ما /mā/ (منظور شما ما هستیم؟)، ما /mà/ (ما قطعاً نمی‌توانیم)

■ محدودیت‌های واج‌آرایی: VC₍₀₋₂₎C₍₁₎

■ نوای گفتار: زبان فارسی آهنگین (هجایی) است، که در آن تکیه کلمه، نتیجه تغییرات زیر و بمی و شدت است

فارسی سن فراگیری

■ همخوان‌ها

- زودظهور /b, p, d, m, n, j, h, ʔ, x/، میان‌ظهور /t, k, g, f, v, tʃ, dʒ/، دیرظهور /ʃ, s, z, l, r, ʒ, G/

■ خوشه‌های همخوانی

- 75 درصد کودکان 36 ماهه قادرند خوشه‌های /xm, xl/ را تولید کنند.

- از 36 تا 42 ماهگی (/xt/, /sk/, /sb/, /ʃk/, /st/, /ft/, /st/, /ʃt/, /ks/, /bz/, /fʃ/, /ng/ and /ʃm/)

- از 43 تا 48 ماهگی (/rs/, /rm/, /rf/, /rg/, /rd/, /rx/, /tr/)

■ واکه‌ها

- فراگیری واکه‌ها تا 36 ماهگی کامل می‌شود.

■ تون

- تون در زبان فارسی برای تمایز معنا کاربرد ندارد.

فارسی رشد گفتار

■ درصد درستی

میانگین درصد درستی همخوان‌ها، واکه‌ها و واج‌ها در کودکان 3 تا 6 ساله

- دختران: درصد درستی همخوان‌ها: 92/52 ، درصد درستی واکه‌ها: 99/43 ، درصد درستی واج‌ها: 94/81

- پسران: درصد درستی همخوان‌ها: 90/96 ، درصد درستی واکه‌ها: 99/37 ، درصد درستی واج‌ها: 93/82

■ وضوح گفتار

میزان وضوح گفتار بر اساس مطالعه وزیری و همکاران (2017) به شرح زیر اعلام شد:

- در 36 تا 42 ماهگی: 90.33%

- در 43 تا 48 ماهگی: 98.60%

- در 48 تا 50 ماهگی: 99.66%

■ الگوهای واجی متداول

- حذف همخوان پایانی، کاهش خوشه، پیشین‌شدگی، انسدادی‌شدگی، واکرفتگی/واکدارشدگی، غلت‌شدگی، همگونی

*ICS, Intelligibility in Context Scale (McLeod et al., 2012)

فارسی کودکان دارای اختلالات صدای گفتار

■ سایر نام‌ها

- اختلالات صدای گفتار، اختلالات واجی، اختلالات آوایی/تولید، کنش‌پریشی گفتار
دوران کودکی، گفتار فلجی

■ پژوهش‌ها متمرکز شده‌اند بر:

- ارزیابی و مداخلات کودکان دارای اختلالات صدای گفتار
- کنش‌پریشی گفتار دوران کودکی (CAS)، شکاف لب و کام (CLP)

■ نمونه مطالعات

- نسخه فارسی آزمون تشخیصی اختلالات آوایی و واجی (ظریفیان و همکاران، 2014)
- درمان فشرده آوایی واجی (باغبان و همکاران، 2021)

فارسی ارزیابی‌های گفتار

- نسخه فارسی آزمون تشخیصی اختلالات آوایی و واجی (ظریفیان، 2014)
- آزمون آگاهی واجشناختی (سلیمانی و دستجردی‌کاظمی، 2005)
- پروتکل کنترل حرکتی دهانی-گفتاری (کاظمی و درخشنده، 2007)
- آزمون شنیداری مهارت‌های آگاهی واجشناختی (آرانی‌کاشانی و قربانی، 2009)
- مقیاس وضوح گفتار (حیدری و همکاران، 2011)
- آزمون CAPS (امیریان و همکاران، 2012)
- آزمون تکرار ناکلمه (افشار و همکاران، 2013)

فارسی مداخلات گفتار

- آسیب شناسان گفتار و زبان در ایران از روشهای درمانی معمول مانند روشهای تقابلی، تولیددرمانی سنتی، رویکرد واژگان پایه و درمان مبتنی بر آموزش محیطی تقویت شده برای درمان اختلالات صدای گفتار استفاده می کنند. اثربخشی این روشها در برخی پژوهشها بررسی شده است.
- درمان از طریق تحریک متمرکز شنیداری (درخشنده و همکاران، 2016)
- درمان از طریق رویکرد واجی چندگانه (باغبان و همکاران، 2021)
- آموزش تولید سنتی در مقابل تمرینات حرکتی دهانی غیرگفتاری (مواسات و همکاران، 2014)
- رویکرد واژگان پایه (فاریابی و همکاران، 2017؛ فکار و مهری، 2019)
- آموزش محیط تقویت یافته با تاکید واجی، والد محور و از راه دور برای نوپایان فارسی زبان دارای شکاف کام با یا بدون شکاف لب (طهماسبی و همکاران، 2023)

Reference

Book chapter

- Zarifian, T., Shooshtaryzadeh, F., Blake, H. L., Fotuhi, M., Kazemi, Y., & Modarresi, Y. (2025). Persian speech development. In S. McLeod (Ed.). *The Oxford handbook of speech development in languages of the world*. Oxford University Press.

Presentation

- Zarifian, T., Blake, H. L., Shooshtaryzadeh, F., Fotuhi, M., Kazemi, Y., & Modarresi, Y. (2024). *Persian: Multilingual children's speech development*. Charles Sturt University, Australia. <https://www.csu.edu.au/research/multilingual-speech/languages>

– Sharynne McLeod and Helen L. Blake, Charles Sturt University, Australia